

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE—DOCTRINA—JURISPRUDENȚA—ECONOMIE POLITICĂ

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMANĂ SUB CONDUCEREA D-ler

C. G. DISSESCU

V. ATHANASOVICI, PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, ALEX. CERBAN, G. MEITANI.

N. POLIZU-MICȘUNEȘTI, C. HAGI-THEODORAKY

SILIU RĂDULESCU
SECRETAR DE REDACȚIE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
3, STRADELA SF. SPIRIDON, 3

B. P. RĂDULESCU
REDACTOR-ADMINISTRATOR

„Elemente de drept comercial“

de d-l Profesor C. C. ARION

Intr'o epocă în care se ridică puternice critice contra curentului de indiferență, de viață ușoară și de dulce farniente ce tinde a cuprinde și învâli totuși, în care dragostea de arginți, goana înfrigurată după câștiguri ușoare, materiale și morale, și după situații nemeritate, pare a distruge toate caracterele, a umili toate frumoasele sentimente și a deturna toate talentele dela orice ocupație dezinteresată a spiritului, ca o desmințire și ca o reacțiune contra lor un scriitor original, un jurist și orator cunoscut, unul dintre cei mai temuți «debaters» ai Baroului, dă la lumină o lucrare meditată, ce se impune numai prin ea însăși.

Nu a publicat-o ca făcând parte din falanga acelor cari, după La Bruyère, devin autori «sau pentru a dobândi glorie, sau călăuziți de un interes pur personal».

Nimbul gloriei i-a încoronat de mult fruntea și singura țintă urmărită a fost aceea de a fi folositor celor din jurul său, profesioniștilor și marelui public, punându-le la îndemână rezultatul unei întregi activități practice și doctrinare în domeniul juridic.

Lucrarea ar putea purta drept moto: Cetiți și învățați-Erudimini.

Operă a maturității, ea poartă pecetea autorității unei cunoștințe desăvârșită a dreptului în general și în special a dreptului comercial, pentru care autorul are o deosebită înclinare, fără îndoială nu numai pentru că e plin de sevă, bogat în aplicații practice și utile, dar și pentru că ridică dificultăți pe cari interpretul nu le poate învinge decât grație unei munci încordate.

Fiecare chestiune mai importantă din materia actelor de comerț, toate controversele ridicate de pozițiunile referitoare la comercianți și îndatoririle lor, la obligațiunile comerciale, la formarea și stin-

gerea lor și la vânzarea comercială, sunt privite sub toate fețele, fără ca una să fie omisă, și toate sunt rezolvate ținând seama de principiile de drept și de trebuințele practice.

Partizan al părerii lui Spinoza—că nici o legislație nu e de disprețuit, «non ridere, non lugere neque detestari sed intelligere» — nu ezită a pune la contribuție legile străine, ale căror dispozițiuni sunt analizate, sau cel puțin reproduse.

Doctrina franceză, italiană, ca și cea germană, teoriile cele mai noi emise în materie de drept comercial, sunt utilizate. Autorul nu se mulțumește însă numai cu reproducerea lor. Toate trec prin prisma sa intelectuală, și soluția controverselor studiate — rezultat al unui studiu aprofundat și complet — este cu desăvârșire personală, devine originală sub pana sa. D-l C. C. Arion este cu desăvârșire convins că «toute notre dignité consiste donc en la pensée originale. C'est de là qu'il faut nous relever, non de l'espace et de la durée que nous ne saurions remplir. Travaillons donc à bien penser»¹⁾.

Dar nu numai doctrina îi procură argumentele întru susținerea opiniilor sale, ci și jurisprudența, pe care o citează la fiecare pas, fiind obișnuit — ca oricare practician — să ție seamă de contingentele vieții și de realitățile conviețuirii sociale.

Ignoranței voită și căutată a practicei, cu care se mândreau primii interpreți ai codului, doctrina de azi preferă examenul deciziunilor justiției. Ea este în acelaș timp un comentariu al legii și o sinteză a jurisprudenței, și constituie astfel o continuă și prețioasă confruntare a dreptului cu faptele.

Jurisprudența este apostolul și precursorul modificărilor legislative. Analizând-o, autorii nu se mărginesc, conform termenului consacrat, a fi numai «profesori ai codului», explicând judecătorilor și cetățenilor sensul textelor legislative. Ei aduc la cunoștința le-

1) Pensées de Pascal, Edition Variorum, 1891, Paris.

giutorului «les mille voix» ale practicei judiciare sau extrajudiciare, și legiutorului îi incumbă datoria să le dea ascultare, să-și caute soluția problemelor ce-l preocupă în ele.

Autorul, ca toți comercialiștii de marcă, nu conține studiul dreptului comercial decât având la bază o solidă cunoștință a teoriilor de drept civil.

Două coduri reglementează materii deosebite, statuează și se adresează în aparență la două categorii respective de justițiabili. Dar aceasta numai în aparență, căci astăzi e bine stabilit principiul unității dreptului privat. Codul comercial formează numai un drept excepțional, și relativ la chestiunile care nu sunt reglementate de el, trebuie să ne adresăm dreptului civil care formează dreptul general.

«Les principes de toutes les relations entre citoyens, de tous les contrats, de toutes les transmissions de propriété sont dans le Code civil. Un code de commerce est une loi spéciale non pas mise à la place du Code civil à l'égard des négociants, mais renfermant les applications particulières ou les dérogations qui leur sont propres. Ces deux lois sont nécessairement liées»¹⁾.

Ceva mai mult, d-l Arion, alături de savantul Thaller, merge mai departe, recunoscând că dreptul civil trebuie să aibă ascendență asupra dreptului comercial comunicându-i logica, metoda și cadrul său de demonstrare. Proba cea mai evidentă, însăși lucrarea publicată.

Valoarea lucrării e cu atât mai mare, cu cât la aceste admirabile calități de fond se asociază farmecul pe care-l exercită asupra cititorului o formă clară, elegantă, am spune chiar artistică, dacă dreptul și arta nu ar fi socotite de unii ca incompatibile. Discuțiunile cele mai arzătoare sunt redată într'un stil pitoresc, împodobit cu comparații alese și expresiuni ce pot fi socotite drept fericite, «trouvailles», care captivă și domină atenția.

Prin această caracteristică a operei, autorul se apropie de enciclopediști, cari, ca d'Alembert, socotau că o licoare prețioasă este savurată mai mult, când este oferită într'un vas artistic cizelat.

D. GĂLĂȘESCU-PYK
Avocat

1) Vincennes. „Exposé raisonné de la législation commerciale.“ 1821, I, p. X.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE.

SECȚIA I

Audiența dela 21 Mai 1920

Președinția d-lui G. V. Buzdugan, președinte

Em. Vogoride cu Nicolae Ionescu

LOCATIUNE.—LIPSA DE FOLOSINȚĂ.—DISTRUGEREA LUCRULUI ÎNCHIRIAT SAU ARENDAT.—FORȚA MAJORĂ.—REDUCEREA ARENZEI SAU CHIRIEI.—ART. 1423 C. CIVIL.

Deși art. 1423 c. civil, în termenii săi literali, prevede numai cazul de distrugere parțială sau totală a lucrului arendat ori închiriat, în care locatarul poate să ceară reducerea prețului locațiunei, el se aplică totuși și în cazul în care locatarul se găsește în o imposibilitate provocată de o forță majoră, de a se folosi de lucrul închiriat sau arendat, cu toate că materialmente lucrul n'ar fi distrus, deoarece ar fi nedrept a se impune locatarului să plătească fără cauză prețul unei folosințe ce nu i-a putut fi procurată de locator.

No. 207.—Respins ca nefundat recursul făcut de Em. Vogoride contra deciziei civile nr. 11 | 920 a Curței de apel din Galați Secția I.

S'au ascultat d-nii avocați Em. Slătineanu și V. Athanasovic pentru recurent, Toma Stelian și Petrescu pentru intimat.

Curtea deliberând,

Asupra recursului făcut de Em. Vogoride contra deciziei No. 11 | 920 dată de Curtea de Apel din Galați S. I. în proces cu N. Ionescu.

Având în vedere motivele de recurs în cuprinderea următoare:

1. «Rea aplicare a art. 1423 c. civ. și exces de putere».

«În adevăr, pentru ca acest text de lege să fie aplicabil în materie de arendare de moșie, trebuie ca imobilul să fie atins în totalitate sau în parte în însăși substanța lui—in ipso corpore rei,—el nu se poate aplica în cazul când arendașul se plânge de dificultăți în exploatarea moșiei, inerente războiului, care în ori-ce caz au putut să-i aducă o diminuare în câștigul său de arendaș, compensate de altfel prin prețurile mari cu care s'a vândut recolta în anul 1916 și 1917 și prin ceilalți ani de arendare. Asemenea dificultăți, ca rechiziții de vite, lipsă de brațe prin rechiziții de oameni, etc. n'au putut fi de natură să facă netrebnic imobilul pentru întreprinderea pentru care a fost arendat, și deci greșit onor. Curtea, în majoritate, aplică în speță art. 1423 c. civ., făcând o reducere însemnată în arenda datorită d-lui Em. Vogoride de arendașul N. Ionescu, comițând cu această ocaziune și un a vădit exces de putere».

2. «Violarea art. 8 din contractul de arendare intervenit între d-l Em. Vogoride și N. Ionescu, comb. cu art. 969 c. civ., denaturare, exces de putere. Chiar dacă s'ar admite că art. 1423 c. civ. se aplică și în cazurile când arendașul a fost privat prin caz fortuit sau de forță majoră ordinar sau extraordinar de folosința totală sau parțială a moșiei arendată, totuși în speță o asemenea aplicare devine imposibilă prin împrejurarea că părțile au stipulat în mod expres prin art. 8 din contractul de arendare că la caz de nerodire sau în cazuri fortuite sau de forță majoră ordinară sau extraordinară, arendașul nu va fi în drept de a pretinde vreun scăzământ sau altă despăgubire.

«Arendașul în mod neîndoios și-a luat asupra sa toate riscurile și dificultățile exploatarei moșii arendate din orice cauză ar proveni ele. Art. 8 din contractul de arendare nu face nici o distincțiune între cazul de nerodire și acela de împiedecare a cultivării moșiei, cum de altfel face, în majoritate, Curtea de apel Galați.

«Onor. Curte făcând o distincțiune în înțelesul acestei clauze clară și neîndoioasă, distinge acolo unde părțile nu au distins, denaturând cu modul acesta textul contractului de arendare și violând legea părților exprimată prin art. 8 din contractul de arendare, comițând un vădit exces de putere, pe lângă violările arătate mai sus».

Având în vedere decizia atacată cu recurs, din care rezultă că intimatul N. Ionescu, în calitate de arendaș al moșiei Plăcinta-Slobozia-Conaki din județul Covurlui, a chemat în judecată, înaintea trib. Covurlui s. I, pe proprietarul acestei moșii, recurentul Em. Vogoride, cerând obligarea acestuia, în conf. cu dispos. art. 1423 Codul civil, ca să-i reducă din valoarea arendeii suma de 320.000 lei, pe motiv că în anii agricoli 1916—1917 și 1917—1918 nu s'a putut folosi de cea mai mare parte din moșia arendată din cauza împrejurărilor de război; că trib. a respins ca nesustținută acțiunea, dar Curtea de apel a admis-o, mai întâi în principiu, prin jurnalul No. 1045 din 23 Decembrie 1919, iar în urmă, după efectuarea unui preparatoriu, prin decizia adusă în recurs, Curtea admitând apelul făcut de arendașul N. Ionescu, i-a redus arenda pentru anii agricoli 1917 și 1918, cu suma de 288.244 lei.

Având în vedere că înaintea Curții de fond, recurentul a invocat două mijloace de apărare, astfel cum ele se găsesc formulate și prin motivele de recurs, susținând că acțiunea în discuțiune pentru reducere de arendă, n'ar putea fi întemeiată pe art. 1423 Cod civil, care prevede numai cazul unei distrugerii materiale a lucrului închiriat ori arendat, iar nu și ipo-

teza unei simple lipse de folosință din împrejurări de forță majoră și în tot cazul, arendașul, prin art. 8 din contract, și-ar fi luat asupra sa riscurile cazurilor fortuite, prevăzute și neprevăzute, referitoare nu numai la pierd-rea recoltei, dar și la însăși lipsa de folosință a moșiei arendate;

Că, Curtea de apel a respins, ca neîntemeiate, aceste mijloace de apărare, motivând că art. 1423 Codul civil are a se aplica nu numai în cazul când lucrul închiriat sau arendat este materialmente distrus, dar și atunci când locatarul este lipsit de folosința acestui lucru, căci situația este aceeași, contractul rămânând fără obiect, așa că din acest punct de vedere, conchide Curtea, acțiunea este în principiu admisibilă;

Că, în ce privește convenția părților prin care se pretindea că în orice caz s'ar fi derogat dela dispozițiunile legii, arendașul luând asupra sa toate riscurile, Curtea interpretând clauza No. 8 din contract, decide că, din termenii în cari părțile s'au exprimat, rezultă în mod neîndoios că intenția lor a fost ca toate cazurile fortuite a căror riscuri au fost luate de arendaș asupra sa, să privească numai pierderea recoltelor, căci, argumentează Curtea, părțile vorbind în acea clauză mai întâi de riscul rezultând pentru arendaș din cauză de nerodire, iar apoi continuând «sau în cazuri fortuite», prin aceasta părțile au înțeles că aceste cazuri fortuite sunt referitoare tot numai la recolte, iar nu și la pierderea folosinței însăși a moșiei, căci dacă s'ar fi gândit la așa ceva, părțile ar fi prevăzut formal și cazul unor asemenea pierderi de folosință;

Considerând că, cu privire la modul cum Curtea de apel a făcut aplicația art. 1423 Codul civil, deși este adevărat că acest articol în termenii săi literari, prevede formal numai cazul unei distrugerii materiale totale ori parțiale a lucrului închiriat ori arendat, acordând în acest din urmă caz locatarului dreptul la o reducere de chirie sau arendă, totuși există aceeași rațiune, și pentru identitate de motive, dispozițiunea menționatului text de lege trebuie aplicată conform spiritului ei, și în cazul în care locatarul se găsește în imposibilitate, tot dintr'o împrejurare de forță majoră, de a se bucura de folosința lucrului închiriat ori arendat, cu toate că materialmente el nu este distrus, căci ar fi nedrept ca să i se impună să plătească fără cauză prețul unei folosințe ce nu i-a putut fi procurată de locator;

Că, din acest punct de vedere, soluțiunea Curții de apel este în conformitate cu legea;

Considerând că, în ce privește motivul de recurs, bazat pe denaturarea contractului, este de principiu că interpretarea convențiunilor aparține instanțelor de fond și numai în mod excepțional, când termeni

contractului exclud posibilitatea unei discuțiuni serioase asupra sensului ce urmează a li se atribui, ar putea fi vorba nu de o interpretare, ci de o denaturare a învoiei părților care să cadă sub controlul acestei Curți;

Considerând că, în specie, interpretarea dată de Curtea de apel, în modul cum s'a arătat, clauzei No. 8 din contract, nu poate fi censurată, cum se pretinde de recurent, ea fiind nu numai eronată, dar ea constituind o adevărată denaturare a convențiunei părților, căci nu se poate susține că textul acestei clauze este astfel redactat în cât exclude interpretarea ce i-a fost dată și sensul ce i s'a atribuit de instanța de fond;

Că aceasta, cu atât mai puțin că în drept chiar se discută sensul ce urmează a se atribui clauzei prin care un arendaș ia asupra-și cazurile fortuite, susținându-se că ea trebuie interpretată în mod restrictiv, adică ca raportându-se numai la pierderea recoltei, iar nu și la atingerea substanței lucrului ori pierderea folosinței lucrului arendat;

Că, în aceste condițiuni, deci, și față de termenii contractului, interpretarea dată de Curtea de apel clauzei în discuțiune nu poate fi privită cu o denaturare a convenției părților, ci ca o simplă interpretare care scapă controlului acestei Înalte Curți și, așa fiind, motivul de recurs urmează a fi respins ca nefundat.

Pentru aceste motive, respinge.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI

SECȚIA IV

Audiența dela 12 Iunie 1920.

Președinția d-lui N. Bădescu-Roșiori, președinte.

Achile C. Marathea Platanotis cu N. Athanasu

PLATĂ.—STIPULAREA EI ÎN FRANCI-AUR. — DACĂ POATE FI FĂCUTĂ ȘI ÎN LEI.

LEGI.—EFECTUL LOR. — PRINCIPIUL „LOCUS REGIT ACTUM”. — ESECUTAREA ACTULUI. — ART. 2 C. CIVIL.

PLATĂ. — STIPULAREA PLĂTEI ÎN AUR. — DACĂ SE POATE LIBERA DEBITORUL ÎN HÂRTIE MONEDĂ. — ART. 1, 12 ȘI 14 DIN LEGEA BĂNCII NAȚIONALE ȘI ART. 8 DIN LEGEA DIN 23 DECEMBRIE 1916.

1° Cu toate că denumirea de «franc», se întrebuințează de o anumită clasă socială pentru a desemna «leul», de aci însă nu urmează că atunci când între părți cu oarecare cultură a intervenit într-o afacere importantă o trata în care moneda de plată este arătată în «franci-aur», să se poată susține că părțile au înțeles «leul românesc» și că plata să se facă în această monedă.

2° Dacă în principiu legea, locul unde actul s'a format, regulează executarea lui, atunci însă când actul trebuie executat în alt loc decât acela unde s'a pertractat, legea locul execuțiunei este aceea care regulează tot ce privește modul de îndeplinire a obligațiunei rezultând din act.

3° Dispozițiunile legii Băncii Naționale după care hârtia monedă emisă de Banca Națională, valorează «aur», cum și dispozițiunile art. 8 din legea din 23 Decembrie 1916 cari prevăd că în toate obligațiunile de orice fel, contractate înainte de 15 August 1916, în care s'a stipulat plata în aur efectiv, debitorul se poate libera prin achitarea sumei în bilete de ale Băncii Naționale, neputând avea aplicarea decât în întinderea teritoriului țării, urmează că atunci când este vorba de o trata emisă și plătită în orașul Athena în franci-aur, plata trebuie făcută în această monedă.

No. 30. — Respins apelul făcut de Achile Const. Marathea Platanotis, contra sentinței comerciale No. 441 | 919 în proces cu Nicolae Athanasu.

S'au ascultat: d-nii avocați Armand Iliescu în susținerea apelului, și d-nii Vitzu, Cernea și Missir în combateri.

Curtea,

Asupra apelului d-lui A. C. Marathea Platanotis făcut de d-l Victor Ratiu, lucrând în calitate de mandatar al său, prin petiția înregistrată la No. 2551 | 919 în contra sentinței cu No. 441 din 24 Iunie 1919 a trib. Ilfov secția II comercială, prin care a fost obligat să plătească reclamantului Nicolae Athanasu suma de 46.000 «franci-aur», cu dobânda de 10% pe an dela 1 Octombrie 1916, scadența cambiei, până la achitare, plus 500 lei cheltueli de judecată;

Având în vedere că din desbaterile orale urmate în instanță, actele prezentate cum și din concluziunile scrise de părți, se constată că d-l N. Athanasu a emis la 2 Iunie 1916 o trata în orașul Athena, scrisă în limba greacă, în ordinul lui însuși, pentru suma de 46.000 franci-aur cu dobânda de 10% pe an, plătită în orașul Athena, trata pe care a tras-o asupra lui G. M. Platanotis la București, unde a acceptat-o; că mai târziu acesta încetând din viață, toată succesiunea sa trece asupra lui Achile Constantin Marathea, moștenitorul și executorul testamentar al său, trata care n'a fost plătită la scadență.

Având în vedere că Nicolae Athanasu cere, prin acțiunea sa, ca în baza cambiei în sumă de 46.000 franci-aur cu scadența la 1 Octombrie 1916, să fie obligat Achile Marathea a-i plăti suma de 119.600 lei ce reprezintă echivalentul sumei de 46.000 franci-aur, socotit francul-aur a 2 lei 60 bani, plus dobânda

de 10 % pe an dela 1 Octombrie 1916, scadența cambiei, până la achitare;

Având în vedere că Achile Marathea nu contestă obligația plății acestei trate, dar pretinde că, întrucât în trată este prevăzut «bun pentru franci-aur 46.000», care cuvânt «franc» nu înseamnă «franc francez», și cum acelaș termen îl are în mod uzual și moneda românească, mai ales că în intenția părților aceasta a fost moneda care au înțeles prin cuvintele «franci-aur» menționate în cambie, în lei aur urmează a fi obligat a plăti această sumă;

Având în vedere că, conform art. 315 Codul com., cambia trebuie plătită în moneda arătată într'însa; că această dispozițiune a legii nu este decât aplicațiunea principului general că convențiunile legalmente făcute au putere de lege între părțile contractante și că creditorul nu poate fi constrâns a primi altceva decât aceea ce-i este datorit;

Având în vedere că din momentul ce în trata care s'a emis de N. Athanasiu, din orașul Athena, este prevăzută suma de 46000 franci aur și este acceptată fără nici o rezervă de defunctul G. M. Plataniotis, termeni ce nu sunt susceptibili de nici un echivoc, în această monedă trebuie obligat a o plăti;

Având în vedere că, deși este adevărat că denumirea de franc o anumită clasă a societății o întrebuintează din când în când pentru a desemna moneda leu, aceasta este exclus a o crede pentru părțile contractante, persoane cu oare-care cultură, care cunoscând însemnătatea termenului franc sau leu, să fi putut să întrebuinteze sinonim franc în loc de leu, în afaceri de importanța celei ce a contractat, mai ales că în acele vremuri, când s'a emis această trată, începuse a se ivi în mod simțitor diferența de valoare între aceste monede; că prin urmare, față de claritatea termenului franc-aur, rămâne stabilit că în această monedă a intrat în vederile părților a fi plătită această cambie;

Având în vedere că chiar presupunând că trata nu identifică moneda în care trebuie să se facă plata, totuși, din faptul că trata a fost emisă de N. Athanasiu în orașul Athena, acceptată de un strein, de defunctul G. Plataniotis, de origină grec, și plata a se face la Athena, rezultă elemente suficiente de natură să îndrituiască a se interpreta și a ne face convingerea că franci-aur. nu lei-aur, a fost în intenția lor;

Având în vedere că Achile Constantin Marathea obiectează că fiind stabilit că s'a stipulat în cambie plata în aur efectiv, cum după legea Băncii Naționale art. 1, 12 și 14 hârtia monedă, emisă de Banca Națională valorează aur, iar dispozițiunile art. 8 din legea din 23 Decembrie 1916, decretată sub No. 3241 și publicată în Monitorul Oficial No. 221 din 23 De-

cembrie 1916, prevăd că toate obligațiunile de orice fel, contractate înainte de 15 August 1916, în care s'a stipulat plata în aur efectiv, debitorul se va putea totuși libera prin achitarea sumei în bilete ale Băncii Naționale sau în orice alte monede românești pe cursul lor legal, și întru cât această trată s'a contractat la 2 Iulie 1916, deci anterior datei de 15 August 1916, urmează a fi obligat a plăti suma datorită în hârtie de Banca Națională al cărei curs legal este egal cu cursul aurului;

Având în vedere că plata, atunci când există convenție în care se arată locul unde se va face plata, trebuie executată la locul desemnat prin convenție;

Având în vedere că dacă, în principiu, legea locului unde actul s'a format, regulează și executarea lui, atunci însă când actul trebuie executat în alt loc decât acela unde s'a pertractat, în acest caz legea locului execuțiunii este aceea care regulează tot ce privește modul de îndeplinire a obligațiunii rezultând din act, punerea în întârziere, plata, predarea, riscurile;

Având în vedere că din trata care face obiectul acțiunii se constată că N. Athanasiu a emis-o la 2 Iunie 1916 în orașul Athena, este scrisă în limba greacă, în ordinul lui însuși, pentru suma de 46000 franci-aur cu dobândă de 10 % pe an, plătitibilă în orașul Athena, trată pe care a tras-o asupra lui G. M. Plataniotis la București, unde a acceptat-o;

Având în vedere că din momentul ce prin convenția părților s'a stipulat că locul plății este orașul Athena, nu legile române — legea din 23 Decembrie 1916 sau legea Băncii Naționale — care nu pot fi aplicate de cât în întinderea teritoriului țării, ci legea locului execuțiunii, legea statului grec, are să reguleze modul cum trebuie a se face plata;

Având în vedere că, după codul de comerț francez, aplicabil în statul grec, atunci când debitorul este obligat la plata unor sume de bani în monedă metalică franci-aur, a căror valoare este supusă fluctuațiunilor, suma datorită trebuie plătită după valoarea ce o vor avea aceste monede la epoca efectivă a plății în localitatea în care are loc;

Având în vedere că odată ce este constant că în trata care s'a emis de N. Athanasiu este prevăzută suma de 46000 franci aur și plata a se face la Athena, urmează că în această monedă, după cursul ce o va avea la epoca executării, va fi obligat Achile Constantin Marathea Plataniotis a o plăti;

Având în vedere că Achile Marathea mai obiectează că reclamantul N. Athanasiu făcând acțiune la București pentru plata sumei prevăzută în cambie, a cerut executarea ei, și atunci tot ceace prevede plata trebuie s'o reguleze legea locului unde se execută;

Având în vedere că, în principiu, orice litigiu decurgând dintr'un isvor de drepturi dedus judecății dă naștere la un conțențios, constatarea dreptului, și odată constatat dreptul, executarea titlului la realizarea lui;

Având în vedere că reclamantul N. Athanasie cerând prin această acțiune plata sumei prevăzută în cambie, urmărește nu execuțiunea, ci constatarea dreptului, prin urmare nu poate fi vorba de aplicarea textelor de lege privitoare la execuțiune, așa că și această obiecțiune fiind nefundată, urmează a fi înlăturată;

Pentru aceste motive, redactate de d-l consilier P. Hagiopol, respinge apelul.

Semnați : N. Bădescu-Roșiori, I. Dimancea, P. Hagiopol, A. Iuca, Stelian Bonea.

CURTEA DE APEL DIN IAȘI

SECȚIA II-a

Audiența dela 27 Ianuarie 1920

Președinția d-lui D. Volanschi, președinte

Ministerul Public cu G. Negrea.

FALIMENT.—CONCORDAT.—NEPLATA COTELOR CONCORDATARE. — DELICT DE BANCROTĂ SIMPLĂ.—ART. 876 AL. 6 ȘI 881 C. COMERCIAL.

Faptul unui falit de a nu-și executa obligațiunile luate cu ocazia admiterii concordatului, și anume de a nu plăti creditorilor cotele concordatate, constituie un nou delict de bancrotă simplă, distinct și independent în totul de delictul de bancrotă simplă pentru care a fost condamnat în baza instrucțiunii făcute în urma declarării sale în stare de faliment, astfel că în asemenea caz nu poate fi vorba de delict continuu și deci nici prima hotărâre condamnătoare nu poate fi invocată ca autoritate de lucru judecat.

No. 2.—Admis apelul făcut de d-l procuror al trib. Suceava contra sentinței penale a celui Tribunal cu No. 282/919 în proces cu Gh. Negrea.

S'au ascultat d-l procuror Gr. Kesim în dezvoltarea motivelor de apel formulate de procurorul trib. Suceava C. Mălinescu.

Curtea,

Având în vedere apelul făcut de către d-l procuror al trib. Suceava contra sentinței penale a celui trib. sub No. 282 din 24 Mai 1919, prin care admitându-se opoziția făcută de Gh. Negrea contra sentinței corecționale pentru delictul de bancrotă simplă și frauduloasă, îl achită.

Având în vedere susținerile și concluziunile d-lui procuror.

Având în vedere că apelul d-lui procuror al trib. Suceava, așa după cum se vede din motivele scrise aflate la dosar, poartă numai asupra achitărei inculpatului Gh. Negrea de bancrotă simplă.

Având în vedere că din ordonanța d-lui jude-instructor al trib. Suceava, cum și din lucrările dela dosar, se constată în fapt următoarele : Gheorghe Negrea, agricultor din com. Tătăruși, la 23 Noembrie 1910 începe comerțul de băuturi spirtoase în acea comună înscriindu-și firma la trib. Suceava sub No. 63 | 910; că dânsul începând comerțul cu sumă de una mie lei și din cauza neexperienței și a nepriceperii, după aproape 3 ani de comerț ne mai putând face față datoriilor, încetează plățile și în urma cererii Băncei Sucevei, trib. la 23 Martie 1913 îl declară în stare de faliment; că, făcându-se instrucțiunea, s'a constatat că dânsul n'a ținut registrele comerciale obligatorii, că încetând plățile n'a făcut declarația prescrisă de art. 703 Cod. com. și n'a prezentat bilanțul, pentru care fapte a fost condamnat la 50 lei amendă prin sentința trib. Suceava No. 781 | 913 rămasă definitivă. În urmă, la 4 și 5 Mai 1913, fiind convocați creditorii, aceștia i-au acordat lui Gh. Negrea un concordat pe termen de 4 luni cu cota oferită de el 60%, concordat omologat de trib. prin jurnalul No. 3635 | 913; că, expirând termenul de 4 luni acordat falitului, și din cauză că nu achitase nimic din cotele concordatate, după cererea reclamantei Banca Sucevei prin sentința comercială No. 28 | 914 s'a reziliat concordatul și redeschis operațiunile falimentului, iar inculpatul trimis din nou în judecată, trib. Suceava prin sentința No. 282 din 24 Mai 1919 îl achită de acest fapt pe motiv că se găsește înaintea unui delict continuu sau succesiv și pentru care există autoritatea lucrului judecat.

Considerând însă că inculpatul, în urma pronunțării sentinței No. 781 | 913 și în cursul falimentului obținând din partea creditorilor un concordat și neexecutându-și întocmai obligațiile luate, cu această ocazie a comis un nou delict de bancrotă simplă, distinct și independent în totul de precedentul delict pentru care fusese condamnat, așa că nu poate fi vorba de lucru judecat.

Având în vedere deci că prin comiterea acestui fapt de a nu-și executa obligațiunile luate cu ocazia admiterii concordatului, neplătind creditorilor cotele concordatate, inculpatul a comis delictul de bancrotă simplă prevăzut de art. 876 alin. 6 Cod. com. și pedepsit de art. 881 Cod. com., texte pe care Curtea le aplică și care s'au citit în sedință publică.

Pentru aceste considerente, redactate de d-l consilier I. Stănescu-Buzău, de acord cu concluziunile d-lui procuror, admite apelul.

Semnați : D. Volanschi, C. Vărgolici, I. Stănescu-Buzău.

Iată și apelul, cu motivele lui, al procurorului trib. Suceava, apel care a fost admis de Curtea din Iași prin decizia de mai sus:

Contra sentinței acestui trib. No. 282 | 919 prin care se achită pe Gh. Negrea de faptul de bancrută simplă și frauduloasă, am declarat în termen apel pentru următoarele motive:

Locuitorul Gh. Negrea, fost comerciant din comuna Tătăruși, fiind declarat în stare de faliment, cu ocazia acestui faliment, numitul a comis faptul de bancrută simplă prin aceea că nu a ținut registrele comerciale obligatorii, că nu a făcut declarațiunea prescrisă de art. 703 Cod. com. și nu a prezentat bilanțul, pentru care faptele dânsul a fost condamnat la 50 lei amendă prin una și aceeași sentință sub No. 781 | 913, sentință care s'a și executat; că, posterior acestui fapt, în cursul falimentului se acordă lui Negrea un concordat de 4 luni cu cota de 60 % și neexecutându-și obligațiunile luate prin concordat de a achita cotele, concordatul a fost reziliat și procedura falimentului redeschisă din nou. Faptul acesta constituie un nou delict de bancrută simplă, prevăzut și pedepsit de art. 876 Cod. com., text care în aliniatul 6 sancționează și această împrejurare de a nu fi executat obligațiile luate prin concordat, în speță de a nu fi plătit cotele concordate. Trib. nu putea deci să achite pe Negrea și în nici un caz nu putea să considere acest fapt în prealabil cuprins implicit în seria neregularităților, ce la un loc constituiau delictul continuu de bancrută simplă, pedepsit prin sentința No. 781 | 913. Astfel trib. greșeste când își motivează hotărîrea sa pe tema lucrului judecat, considerând delictul acesta nou ca făcând parte integrantă din cele pedepsite prin sentința menționată, căutând să învedereze identitatea obiectului acțiunii penale prezente cu obiectul acțiunii transată prin sentința No. 781 | 913. Văzând însă că acest fapt nu poate fi considerat ca o continuare a delictului de bancrută simplă, consumat cu ocazia deschiderii falimentului și pentru care delict Negrea a fost deja condamnat la 50 lei amendă prin sentința No. 781 | 913, ci un nou fapt tot de bancrută simplă, dar care a intervenit posterior condamnării inculpatului prin sentința No. 781 și după redeschiderea procedurii falimentului, întru cât acest fapt a fost comis în alte împrejurări și anume: că dânsul nu-și îndeplinise obligațiunea ce o luase prin concordat de a plăti cotele concordate, deosebindu-se astfel în totul de faptele pentru care fusese condamnat prin sentința No. 781.

Văzând că la deschiderea falimentului, potrivit codului comercial, art. 876, 877, 878 și 879, s'a constatat mai multe neregularități, învederându-se în același timp și o rea conducere în administrarea fondului comercial pe tot timpul exercitărei comerțului, trib. a făcut o bună aplicațiune a textelor menționate mai sus, pedepsind toate aceste fapte prin o singură sentință, întrucât în ultimă analiză toate aceste neregularități constituiau un singur delict manifestat prin mai multe împrejurări, delict calificat de doctrină «delict continuu sau succesiv» (Cas. Bul. 1873).

În acest sens găsim fixată și întreaga noastră jurisprudență, astfel că, ca consecință, urmează că orice alte abateri dela legea comercială posteriore acestei sentințe, constituie un nou delict, eventual și special,

care nu exista în momentul când instanța sesizată de deschiderea falimentului se pronunțase asupra celorlalte împrejurări ce constituiau delictul de bancrută simplă, trebuind ca faptul imputat astăzi inculpatului să se pertracteze în cursul procedurii falimentului și numai eventual în ipoteza obținerii unui concordat de către falit. Că deci, faptul lui Negrea de a fi obținut ulterior și în cursul falimentului un concordat, fiind fapt eventual, dela sine se înțelege că și sancțiunea acestei obligațiuni, atunci când cel ce obține concordatul nu-și îndeplinește obligațiunile luate, este eventuală și deci și delictul special prevăzut de art. 876 al. 6 este cu totul în funcțiune de obținerea concordatului, astfel că nici într'un caz nu putea intra în sentința trib. care pedepsise printr-o aceeași hotărîre toate celelalte neregularități prevăzute de art. 876 și 877 Cod. com., rămânând ca în ceea ce privește delictul acesta ultim, rezultat al neplății cotelor concordate, să se facă aplicațiunea art. 876 al. 6 și 881 Cod. com.

În specie, deși Negrea fusese judecat pentru toate abaterile ce constituiau delictul de bancrută simplă prin o singură hotărîre, acordându-se însă un concordat și neexecutându-și întocmai obligațiile luate, cu această ocazie comite un nou delict de bancrută simplă, distinct și independent în totul de precedentul «delict continuu» pentru care fusese deja condamnat. Că deci în cazul de față nu poate fi vorba de lucru judecat, această acțiune nemaî având același obiect, ivit după consumarea și sancționarea celorlalte prin sentința No. 781 | 913; că altfel sancțiunea prevăzută de al. 6 ar rămânea iluzorie și fără nici o posibilitate de a fi aplicată, când eventual s'ar constata că un falit nu și-ar fi executat obligațiile luate prin concordat.

Pentru aceste motive, cerem admiterea apelului, reformarea sentinței trib. Suceava și aplicarea art. 876 al. 6 Cod. com.

Procuror, C. Mălinescu.

TRIBUNALUL BRAILA

SECȚIA II

Audiența dela 30 Iunie 1920

Președenția d-lui C. Dumirescu, judecător.

G. Pantazi cu Societatea «Brăila tramvai și iluminat electric»

FORȚĂ MAJORĂ.—CARACTERUL EI.—PEDICĂ ABSOLUTĂ.—STINGEREA OBIECTULUI OBLIGAȚIUNII. — IMPOSIBILITATE DE A EXECUTA. — LIBERARE. — SITUAȚIUNEA PERSONALĂ ȘI PARTICULARĂ A DATORNICULUI. — PEDICĂ RELATIVĂ INSUFICIENTĂ DE A OPRI EXECUTAREA (ART. 1156 C. CIV.).

Forța majoră fiind caracterizată prin aceea că ea consistă dintr'un fapt care crează o imposibilitate de a executa, de aci rezultă că, în ceea ce privește efectele forței majore relativ la angajamentele anterioare, se consideră că datornicul este liberat de executarea obligațiunii numai atunci când evenimentul ce constituie cazul de forță majoră atinge obiectul obligațiunii și are un caracter de generalitate, adică când el crează pentru

toți o pedică absolută care face imposibilă executarea obligațiunii, iar nu și atunci când el consistă dintr'un fapt care rezultând din situațiunea personală și particulară a datornicului, lovește persoana acestuia și produce o imposibilitate relativă a executării obligațiunii insuficientă de a opri executarea.

Tribunalul,

Având în vedere apelul făcut de G. Pantazi contra cărți de judecată civilă No. 150/919 a Judecătoriei Ocolului rural Brăila, prin care i s'a respins ca nefundată acțiunea pornită contra intimei Societatei «Brăila tramvai și iluminat electric» din Brăila, pentru plata sumii de lei 924 bani 70.

Având în vedere că din dezbaterile procesului și actele din dosar rezultă că între apelant și intimată existând un contract prin care aceasta se obligă a furniza apelantului curentul electric pentru iluminat la locuința sa din Brăila, în condițiunile caetului de sarcini, — ambele părți contractante și-au executat obligațiunile reciproce până la Ianuarie 1917. De la această dată înainte intimata de asemenea și-a executat obligațiunea sa de a procura apelantului curentul electric pentru iluminarea locuinții sale. Apelantul însă, în cece privește obligațiunea sa de a plăti costul curentului electric consumat la proprietatea sa de la Ianuarie 1917 până la Oct. 1918, s'a opus la executarea ei, susținând că fiind mobilizat a trebuit să părăsească împreună cu familia orașul Brăila, lăsând la locuința sa o femeie care s'o îngrijească; că orașul Brăila fiind ocupat de trupele inamice, întreaga locuință i-a fost rechiziționată de inamic, iar îngrijitoarea isgonită din casă; că intimata continuând a furniza curentul electric și în lipsa sa din Brăila, de acest curent s'au folosit militarii inamici cari au ocupat casa; că folosindu-se deci de curentul electric furnizat de intimată, nu datorează plata lui pe timpul cât a lipsit din Brăila și pentru care a plătit în intimei suma a cărei restituire formează obiectul acestui proces și care a fost achitată cu rezerva de a reclama restituirea ei.

Considerând că din contractul încheiat la 6 Iunie 1913, se stabilește că apelantul a convenit ca intimata să-i furnizeze curentul electric de care va avea nevoie la locuința sa în condițiunile caetului de sarcini.

Având în vedere că printre condițiunile prevăzute în caetul de sarcini este și aceea că dacă apelantul ar voi să desființeze contractul, să anunțe despre aceasta pe intimată cu 30 zile înainte.

Că apelantul când a părăsit Brăila nedenunțând contractul, iar intimata continuând de a-și executa obligațiunea sa de a furniza curentul electric la lo-

cuița apelantului și după data de Ianuarie 1917, contractul constituie pentru părți o legătură de drept de natură a angaja responsabilitatea apelantului de a-și îndeplini și el obligațiunea contractată, adică de a plăti costul curentului electric furnizat de intimată în sumă de lei 924 bani 70.

Având în vedere că apelantul, pentru a scăpa de executarea contractului, se prevalează de un caz [de forță majoră care consistă din faptul că fiind mobilizat a trebuit să părăsească orașul Brăila, iar din cauza ocupațiunii lui de trupele inamice nu s'a putut înapoia de cât prin Oct. 1918, ceea ce l'a pus în imposibilitate de a se folosi de curentul electric furnizat de intimată în lipsa sa la locuința sa din Brăila, care, în tot timpul absenței sale fiind rechiziționată și ocupată de militari inamici, numai aceștia s'au folosit de curentul electric.

Considerând că cu adevărat, evenimentul invocat de apelant, — războiul, — constituie un caz de forță majoră care, față de termenii art. 1156 c. civ., este de natură de a-l apăra de executarea contractului.

Considerând că forța majoră fiind caracterizată prin aceea că ea consistă dintr'un fapt care crează o imposibilitate de a executa, de aci rezultă că, în cece privește efectele forței majore relativ la angajamentele anterioare, se consideră că datornicul este liberat de executarea obligațiunii, iar nu și atunci când el consistă dintr'un fapt care rezultând din situațiunea personală și particulară a datornicului, lovește persoana acestuia și produce o imposibilitate relativă a executării obligațiunii insuficientă de a opri executarea.

Că, în specie, mobilizarea apelantului, efect al războiului, cazul de forță majoră invocat, privind situațiunea personală și particulară a apelantului, n'a fost de ajuns pentru a desființa contractul și, ca atare, numitul nu se poate pune la adăpostul cazului de forță majoră pentru a scăpa de executarea lui.

Considerând că războiul, evenimentul de forță majoră invocat, mai producând ca efect și ocuparea locuinții apelantului de către inamic, în principiu, acest fapt poate constitui un caz de forță majoră suficient pentru a desființa contractul pentru furnizarea curentului electric și care să-l scutească deci pe apelant de executarea obligațiunii sale de a plăti costul curentului electric furnizat de intimată la locuința sa din Brăila pe tot timpul cât casa sa a fost ocupată de inamic.

Că, intradevăr, obiectul intimei consistând din vânzarea unui lucru care trebuia produs prin mijlocul unei fabricațiuni (curent electric), intimata s'a angajat pedeoparte a produce curentul electric, iar pe de altă parte a transfera proprietatea lui către apelant pe măsura trebuințelor acestuia de a-l con-

suma pentru iluminatul casei sale. Ocuparea locuinței apelantului de către inamic, impusă de cerințele războiului, a împedecat însă pe intimată de a procura apelantului curentul electric, de oarece acesta în urma ocupării casei sale de către inamic fiind obligat a părăsi casa, n'a mai avut posibilitatea de a primi curentul electric și a-se folosi de el conform destinațiunii contractului. Prin aceasta, forța majoră lovind în mod direct lucrul vândut de predat, adică obiectul obligațiunii intimătei, rezilierea contractului este forțată, iar ca consecință riscurile urmând a fi suportate de intimată (res perit domino), ar înceta și responsabilitatea apelantului pentru plata curentului electric.

Că, cu toate acestea, în vedere că intimată a executat contractul pentru furnizarea curentului electric și în timpul cât casa apelantului a fost ocupată de inamic, nu este de ajuns ca evenimentul invocat să-l fi pus pe apelant în imposibilitate de a se fi folosit de curentul electric furnizat de intimată, pentruca el să se găsească în mod legal descărcat de orice responsabilitate, dar mai trebuie ca faptul ce constituie cazul de forță majoră să nu fi fost precedat sau însoțit de vre-o greșeală care să fie importabilă apelantului și fără care el ar fi putut să înlăture efectele cazului de forță majoră.

Că apelantul, pentru ca să scape de executarea contractului, s'a mărginit a se pune la adăpostul cazului de forță majoră invocat, fără însă a stabili că imposibilitatea sa de a se fi folosit de curentul electric furnizat de intimată în lipsa sa din Brăila, care este echivalentul obligațiunii sale de a plăti costul acestui curent electric, este nu numai rezultatul acestui caz de forță majoră, dar că evenimentul ce constituie cazul de forță majoră n'are drept cauză o greșeală sau o neglijență din partea sa.

Considerând că, potrivit art. 998 C. c., greșeala poate să rezulte nu numai dintr'un fapt, dar încă dintr'o simplă neglijență sau imprudență.

Considerând că din împrejurările în care a avut loc evenimentul ce constituie cazul de forță majoră de care se prevalează apelantul, se stabilește că acesta este în greșeală, de oarece el ar fi putut să înlăture efectele cazului de forță majoră dacă n'ar fi neglijat de a ține seamă de o obligațiune legală care-i ordona de a avea o prevedere mai mare în execu-

tarea contractului atât în interesul său cât și al intimătei și a cărei încălcare este sancționată de art. 998 C. civ., prin necesitatea din partea apelantului de a repara prejudiciul cauzat intimătei, consecință a greșei sale, prejudiciu care consistă din despăgubirea intimătei de costul curentului electric furnizat la locuința apelantului conform contractului.

Considerând că este în mod legal neglijență din partea apelantului care, părăsind cu familia sa orașul Brăila la un moment când trebuia să prevadă că va fi în imposibilitate pentru un timp mai mult sau mai puțin lung de a se înapoia și chiar de a comunica cu acest oraș, de a nu fi luat înainte de plecare precauțiunile ce necesita liberarea sa de angajamentele contractate față de intimată, denunțând acesteia contractul pentru furnizarea curentului electric, astfel ca intimată să nu mai execute contractul și în timpul ocupării casei apelantului de către inamic, și a preîntâmpina cu chipul acesta o eventuală întrebuințare a curentului electric în lipsa sa, care era posibilă din cauza rechizițiunilor de locuințe impuse de starea de război depe atunci.

De asemenea apelantul ar fi putut față cu nesiguranta timpului înapoierii sale la Brăila, să lase locuința sa în paza unei persoane care să fi avut mai multă grijă de interesele sale și să fi denunțat ea contractul către intimată, atunci când ar fi văzut că locuința apelantului era în pericol de a fi rechiziționată de inamic.

În fine, dacă apelantul în loc să lase casa sa în paza unei femei, ar fi pus pe cineva care să locuiească în ea, această precauțiune ar fi putut face ca rechiziționarea casei sale de către inamic să se mărginească la o simplă încuarterare care, atingând disponibilul locuinței, ar fi fost în sarcina sa dimpreună cu iluminatul necesar, așa că nu s'ar fi expus să plătească costul curentului electric consumat de inamic în întreaga locuință.

Faptul că intimată a executat contractul și după ocuparea casei apelantului, deși ar fi avut cunoștință că casa era ocupată de inamic, nu poate constitui o greșeală din partea sa care să-i angajeze responsabilitatea. Într'adevăr, încetarea executării contractului de către intimată urmând a avea loc după denunțarea lui de către apelant, față cu greșeala acestuia de a nu fi desființat contractul pentru furniza-

rea curentului electric, intimata n'a fost în măsură să întrerupă curentul electric înainte de ocuparea casei apelantului de către inamic, existența contractului oprind-o de a face aceasta. După ocuparea casei apelantului de către inamic, ocupanții trebuind a se folosi de întreaga casă, deci și de curentul electric; de asemenea nu i-a stat în putință intimitei ca să restrângă această folosință prin suprimarea curentului electric. În cazul acesta, atât locuința cât și lumina tul ca consecințe ale invaziunii inamice sunt în sarcina apelantului, cu dreptul pentru numitul de a fi despăgubit de către comună ca reprezentată a colectivității, în socoteala căreia el a efectuat prestațiunea de locuință și iluminat în folosul inamicului.

Că, prin urmare, apelantul fiind în măsură mai înainte de survenirea evenimentului ce constituie cazul de forță majoră invocat, de a desființa contractul încheiat cu intimata, de ale cărei consecințe voeste să scape astăzi, sau de a reduce consumațiunea curentului electric și, nefăcând aceasta, numai el trebuie să sufere urmările greșelii sale, iar intimata care prin executarea contractului este în afară de orice responsabilitate, urmează să se bucure de toate drepturile sale care rezultă din contract.

Pentru aceste motive, redactate de d. Const. Dumitrescu, judecător de ședință, respinge apelul ca nefundat.

Semnați: C. Dumitrescu, Th. Ivănescu.

TRIBUNALUL JUDEȚULUI TECUCI

Audiența din Camera de consiliu, 22 Iunie 1920.

Președinția d-lui V. Gh. Ioan, președinte.

Ministerul Public cu Gheorghe Maier

NATIONALITATE.—TĂGADA NATIONALITĂȚII STRĂINE.—ÎNCETĂTENIRE—
ART. 1 DIN LEGEA PENTRU RECRUTAREA ARMATEI. — DECRETUL
LEGE NO. 3902 | 918.

NATIONALITATEA ROMÂNĂ.—CĂȘTIGAREA ACESTEI NATIONALITĂȚII PRIN
EFECTUL LEGEI SAU PRIN ANEXIUNI ȘI INCORPORAȚII DE TERI-

TORII.—POSESIA DE STAT.—CHEȘTIUNE DE FAPT.

POSESIA DE STAT.—NĂȘTEREA ÎN TARĂ.—SATISFACEREA LEGEI RE-
CRUTĂREI.—ÎNSCRIEREA ÎN LISTELE ELECTORALE. — DOBÂNDIREA
NATIONALITĂȚII ROMÂNE.—LEGEA DIN 22 DECEMBRIE 1916.

1° Tagada de naționalitate străină, se poate dovedi și deduce în mod cert din faptul satisfacerii legii recrutărei, care prevede prin art. 2

și deferitele sale aliniate, că străinii nu sunt primiți a face armata; poziție sprijinită de dispoziții ulterioare și de actualitate, prin decretul lege No. 3902/918 de încetățenirea străinilor, care consideră pe acei ce au satisfăcut legea recrutărei, că pot dobândi cetățenia română, ca unii ce nu sunt supuși nici unui stat străin.

2° Naționalitatea română se dobândește, pe de o parte, prin efectul legii și în afară de cazurile prevăzute de texte pozitive, pe de altă parte, prin anexiuni sau incorporații de teritorii. Posesia de stat, fiind un mijloc recunoscut de lege, de a dobândi naționalitatea, iar dovada ei, consistând în o chestiune de fapt, împrejurările ce o statornicesc trebuiesc a fi de așa natură, în cât să se deducă în mod indubitabil că acel ce o invoacă s'a comportat ca atare, fiind considerat ca cetățean român.

3° Nu sunt aplicabile dispozițiunile legii din 22 Decembrie 1916, acelei persoane de orice naționalitate ar fi părinții săi, dar care este născută în țară, a satisfăcut legea recrutărei, a luat parte la războiul pentru întregirea neamului și este înscrisă în listele electorale.

Noi președintele,

Având în vedere situațiunea lui Gheorghe Maier, din Tecuci, în ce privește aplicațiunea legii din 22 Decembrie 1916, relativ la starea numitului, de a i se pune averea sub administrarea justiției.

Ca, fiind sesizați a proceda la aplicarea menționatei legi, în urma adresei No. 629 | 920 a parchetului local, prin care se înaintează un tablou de străini, în care figurează Gh. Maier, ca supus austro-ungar; în executarea dispozițiunilor art. 11 și în prealabil, urmează a se statua asupra condițiunii juridice naționale, în care se găsește numitul; ascultându-se concluziunile ministerului public și apărările părții, văzând și actele ce compun dosarul, în fapt rezultă următoarele:

Gheorghe Maier, născut în județul Botoșani, comuna Casula, în anul 1878, din părinți Catinca și Mihail Maier, cum rezultă din extractul actului de naștere a vorbitei comuni cu No. 26 | 877, se căsătorește la Tecuci în anul 1907, satisface legea recrutărei, fiind incorporat în anul 1899 și eliberat în 1902, iar în

timpul campaniei 1916 este mobilizat soldat în ziua de 3 Septembrie 1916 și repartizat la atelierul de motoare și întreținere, și demobilizat pe ziua de 31 Martie 1918, cum dovedește adeverința No. 8 din 8 Aprilie 1918,, eliberată de șeful biroului mobilizării dela arsenalul armatei, fiind și înscris în listele electorale a primăriei Tecuci pe anul 1920, la Cameră sub No. 1293 și la Senat sub No. 714, cum se adeverește prin certificatul No. 4198, din 12 Iunie 1920 a d-lui președinte al comisiei interimare Tecuci.

Având în vedere că, conform legii din 22 Decembrie 1916, nu pot fi puse sub administrația justiției decât averile acelor persoane, care aparțin cu adevărat vre-unui stat cu care România se găsește sau s'ar găsi în stare de război.

Că, în adevăr, Austro-Ungaria a fost un stat cu care România s'a găsit în stare de război, dar pentru a se aplica legea din 22 Decembrie 1916, nu este de ajuns numai această condiție, mai este a se cerceta dacă Gh. Maier se găsește supus acestui stat.

Că, pentru a determina calitatea națională a numitului Gh. Maier, o vom trata-o ipotetic, căutând la început a dovedi, dacă este supus vre-unui stat străin și în caz negativ, a determina naționalitatea ce i se cuvine.

Având în vedere că, legea pentru recrutarea armatei prin art. 2 stabilește, în principiu, că supușii statelor străine nu pot face parte din armată, apoi prin aliniatul următor, mai hotărăște că fiii născuți în țară, ai supușilor străini, nu pot fi scutiți de serviciul militar, decât dacă vor invoca sudițenia străină, și în fine că tinerii cari invoacă sudițenia străină, vor fi dispensați provizoriu de operațiunea recrutării, etc. Din aceste dispozițiuni diferite, după cazuri și categorii, rezultă interpretarea juridică, prin argumentație per a controrio, că toți acei născuți în țară, deși fii ai supușilor străini, dacă nu invoacă sudițenia străină, sunt obligați la serviciul militar, și odată angajați în această direcție, nu mai pot fi considerați ca supuși ai statelor străine.

Că, aceasta este adevărata interpretare, o evidențiază și regulamentul asupra legii pentru recrutarea armatei, explicând prin art. 2. cine anume sunt considerați supuși străini, și prin impunerea de condițiuni restrictive și enumerative în diferitele aliniate, că invocarea de sudițenie străină, satisfacerea ser-

viciului militar în altă țară, cum și dovada că au pierdut calitatea de român în condițiunile art. 17 și 20 din Cod. civ., toate acestea concordând și concretizând interpretarea finală a art. 2 din legea recrutării, exteriorizat prin art. 1 din regulament, care spune că toți locuitorii României, afară de cei cari probează că se bucură de o protecție străină, doresc personal serviciul militar și prin aceasta implicite ne mai fiind considerați ca străini.

Că, toate aceste garanții au fost luate de legiuitorul legii pentru recrutarea armatei dintr'un îndoit interes: în primul loc, ca nimeni să nu se sustragă serviciului militar, fapt care constituie unul din elementele de garanție a statului și în al doilea loc, ca elementul primordial și principal al forțelor armatei să fie garanția de serviciu conștiincios, care trebuie pretins numai dela fii țării.

Că, nu numai aceste constatări, de altfel peremptorii, sunt suficiente în tranșarea chestiunii la care ne-am propus a răspunde, nu lipsesc însă și alte motive tot atât de puternice în deslegarea ei.

Având în vedere că, prin decretul-lege No. 3902 din 29 Decembrie 1918, pentru încetățenirea străinilor, prin art. 1, între alte condițiuni cerute aceleia ce solicită încetățenirea este și aceea de a nu fi supus vre unui stat străin, și pentru a elucida ce se înțelege prin nesupușenia străină, arată dovada ce urmează a se face în acest punct; legiuitorul acestui decret-lege, explică prin art. 5 al. a că, orice act doveditor a satisfacerii legii recrutării, este suficient a se stabili că acel ce îl invoacă nu este supus nici unui stat străin.

Că, toate acestea vin în sprijinul primei argumentații, că tot acel ce a satisfăcut legea recrutării, mai mult acel ce a luat parte la campania de întregirea neamului, nu poate în nici un caz a fi considerat ca străin; căci, dacă legea din 22 Decembrie 1916, a fost motivată din spiritul de salvagardarea intereselor superioare de siguranță a statului, apoi se putea cere mai multă abnegație de persoana sa și adevărat devotament pentru stat din partea aceleia care, luând arma, se pornește în contra statului printre cetățenii cărui cu sila se caută a fi trecut; pe când el, în toate manifestațiile și mai ales această din urmă acțiune patriotică, îl califică printr'un puternic argument de rațiune, fără chiar a existenței dovezilor

deja dezvoltate, de lepădare în mod vădit a vreunei supușenie străină, ori care ar fi ea.

Că, toate aceste arătate, vin a contesta că Gheorghe Maier, nu este supus a nici unuia din statele cu care România a fost în stare de război și deci averea sa urmează a fi scutită de a fi pusă sub administrația justiției.

Că, mai mult, Gheorghe Maier poate fi considerat ca cetățean român, având în sprijinul acestei poziții argumentul de drept, posesia de stat.

Având în vedere că, în principiu, naționalitatea se dobândește, pe deoparte, prin efectul legii și în afară de cazurile prevăzute de texte pozitive, pe de altă parte prin anexiuni sau încorporații de teritorii.

Că, fără a trata această din urmă ipoteză, în destul de desbătută în ultimul timp, prin diferite specii, venite înaintea instanțelor superioare, și cari au dat loc la soluțiuni diferite, căci criteriul de soluționare depinde de diversele ipoteze în care se găsește, în prim loc, teritoriul anexat, și în al doilea loc, de sistemele preconizate și consacrate de doctrina internațională, în ce privește persoanele cari urmează a se bucura de schimbarea naționalității, luându-se ca elemente de orientare calitatea domiciliului și a originii acelor persoane, sferă în care nu cadrează cazul nostru, numitul Gh. Maier ne fiind nici originar nici domiciliat în vreuna din țările surori alipite la patria mamă.

Că, soluția cazului în discuție, privind prima ipoteză, a dobândirii naționalității prin posesia de stat, urmează a cerceta dacă în specie îi este aplicabilă lui Gh. Maier prin modul său de comportare.

Că, ar fi cazul tipic de a se aplica lui Gh. Maier posesia de stat, de cetățean român; căci, fiind născut în țară, satisface legea recrutării, nu s'a bucurat nici odată și în nici o împrejurare de vr'o protecție străină, din contra în tot d'auna și în toate ocaziunile, și-a manifestat intenția de a fi cetățean român, prin facerea armatei, luând parte la campania anului 1916, prin cererea de încetățenire ce a adresat Tribunalului, înreg. la No. 13373 din 23 Iunie 1919, în temeiul dispozițiilor decretului-lege cu No. 2085 din 22 Mai 1919, care privește numai încetățenirea evreilor, și care dacă nu este operant pentru scopul cerut, poate fi totuși luată în seamă, ca dorință a petiționarului de a îmbrățișa naționalitatea română, și în fine prin

înscrierea în listele electorale; toate acestea, fiind destule elemente și împrejurări gata de a proba și a arăta pe Gh. Maier că s'a comportat și a fost considerat ca cetățean român.

Că, dar din toate aceste dezvoltate, rezultă că lui Gh. Maier nu i se poate aplica dispozițiunile legii din 22 Decembrie 1916.

Pentru aceste motive, constatăm că nu este cazul a fi pusă și ținută sub administrația justiției averea lui Gheorghe Maier.

Semnat: Președinte, V. Gh. Ioan

JURISPRUDENȚA STRĂINĂ

Casația franceză, 27 Octombrie 1913

AMNESTIE.—EFECTE.—CONDAMNATIUNE STRĂINĂ.—ACT DE SUVERANITATE.

Amnestia este un act de suveranitate, prin care puterile publice renunță într'un scop de potolire, la exercitiul acțiunii publice cu privire la oarecari delict determinate, pentru cari ea declară abolită represiunea, suprimând efectele urmăririlor începute și ștergând pe acelea ale condamnărilor pronunțate.

Dispozițiunile legii de amnestie sunt imperative pentru toți; ele se impun chiar persoanelor în favoarea cărora legea a fost votată, și care nu pot să renunțe la beneficiul legii, și curmă orice desbatere între prevenții urmărite înainte de promulgarea legii și ministerul public.

Prin urmare, prevenții nu pot fi primiți să prelungească sau să facă a se redeschide desbaterile pentru a dovedi că ei nu au săvârșit delictul pentru care fuseseră urmăriți, iar tribunalele sunt datoare a se mărgini să constate că faptele obiect al urmăririi, sunt prevăzute în legea de amnestie, declarând că, din acel moment, nimeni nu mai poate fi urmărit din cauza lor.

(Gaz. des Trib., 21 Janv., 1914).

Observație. — Amnestia, având de efect esențial de a stinge toate urmăririle începute pentru delicturile amnestiate, rezultă în privința acestor urmăririi, un fine de neprimire de ordine publică la care părțile nu pot renunța (V. Garraud, *Tr. du dr. pen. fr.* t. 2, No. 84).

Dar oricât de radicale ar fi efectele amnestiei, sunt oarecari consecințe ale faptei comise cari nu pot fi înlăturate. Astfel amnestia scutește de pedeapsă pe viitor și șterge consecințele pedepsei suferite, însă executarea materială trecută, nu poate să fie inexistentă, căci *quod factum est infectum fieri non potest* (I. Tănăsescu, *Curs de drept penal*, t. II, No. 2113).